

PIRÁTSKÁ ABECEDA

didaktická hra pro prvňáčky a děti v posledním ročníku MŠ

Věk: od 5 let, pro 2 - 4 hráče,

Balení obsahuje: 62 mincí s písmeny, 9 hracích mincí, 1 náhradní mince

Milé děti, vážení rodiče a učitelé,
děkujeme vám za důvěru a za koupení naší nové hry na procvičování čtení velkých a malých písmen v českém i anglickém jazyce. Posloužit Vám může také na rozvoj čtení, psaní, vidění počtu prvků, sčítání, odčítání a vyvození násobilky. Věříme, že vás hra bude bavit. Přejeme vám mnoho zábavy i poučení s hrou.

Základní pravidla hry:

1. Mince rozložíme na stůl na hromádku rubovou stranou nahoru. Hráči si postupně berou vždy 1 minci a jejich úkolem je správně přečíst písmeno. Pokud písmeno správně přečtou, minci si nechají, v opačném případě ji odloží stranou.
2. Ten, kdo si vytáhne minci s pirátem, byl přepaden a oloupen, musí vrátit všechny zatím získané mince zpět na původní hromádku. Pirát se pak dá stranou.
3. Mince s kordem a šavlí odráží útok piráta. Pokud si ji vytáhnete, ponechte si ji u sebe pro případ, že byste si v dalších kolech vytáhli piráta. Když si piráta vytáhnete, a máte již minci meči, ochrání vás tato mince před oloupením a vy nemusíte vracet dosud nasbírané mince. Minci s pirátem a minci s meči pak odložte stranou.
4. Když si vytáhnete minci s papouškem, můžete pokračovat v tahání mincí tak dlouho, jak budete chtít, dokud přečtete písmena na mincích správně. Ale pozor, pokud si vytáhnete piráta a nemáte minci s meči na obranu, přijdete o vše a končíte s braním. Papouška pak dejte stranou.
5. Vyhrává ten, kdo má na konci hry největší počet mincí s písmeny.
6. Hru můžete hrát také v jednodušší formě – vždy pouze s velkými nebo s malými písmeny.
7. Hra v obtížnější formě – úkolem hráčů je písmeno správně přečíst a správně napsat jeho psací podobu na proužek papíru.

Využití jedné hry pro více skupin dětí

Když rozdělíte mince na více hromádek. Může hru hrát i více skupin dětí po 2 – 3 dětech. Nezapomeňte rozdělit i mince s meči, s piráty a s papoušky do každé skupiny stejně.

Varianta pro nácvik anglické (cizojazyčné) abecedy

Odstraňte mince s písmeny č, ď, ň, š, ř, ť, ž. Postup je stejný jako u české abecedy, jen děti vyslovují písmena anglicky. Minci si mohou ponechat pouze tehdy, pokud písmeno vysloví foneticky správně.

Návod na další možnosti využití mincí pro nácvik čtení a počítání je zdarma ke stažení v pdf souboru na stránkách www.tvorivaskola.cz – Eshop – Hry a hračky – u hry Pirátská abeceda.

Další didaktické možnosti využití hry pro rozvoj čtení a počítání

- 1) **Procvičení sluchové percepce:** Hráči se střídají podle směru hodinových ručiček. Střídavě tahají z hromádky žetonů umístěných lícem dolů na hrací ploše. Hráč řekne slovo začínající vylosovaným písmenem (např. hráč otočí písmeno C, hlásí slovo cibule). Při správném uvedení slova si hráč žeton nechává, v opačném případě se žeton vrací (nebo jej lze vyřadit ze hry). Vítězí hráč s nejvyšším počtem získaných žetonů. Žetony s obrázky piráta, papouška a mečů se použijí stejně jako v případě základní hry (viz. Pravidla hry).
Můžete využít i pro procvičování slovní zásoby cizího jazyka – pak hráč hlásí slovo začínající na vylosované písmeno v daném jazyce (řídíme se pravopisem, ne fonetikou).
- 2) **Procvičování abecedy:** Na začátku hry určete, zda se bude hlásit písmeno, které je v abecedě před nebo za písmenem, které hráč vytáhne. Hráči se střídají podle směru hodinových ručiček. Střídavě tahají z hromádky žetonů umístěných lícem dolů na hrací ploše. Hráč hlásí, které písmeno vytáhnul, a které písmeno leží v abecedě těsně před/těsně za vylosovaným písmenem (např. hráč otočí písmeno C, hlásí tedy dle zvolené varianty písmeno B/ písmeno Č). Před písmeno A pak patří písmeno Ž, stejně tak za písmeno Ž řadíme písmeno A. Žetony s obrázky se použijí stejně jako v případě základní hry (viz Pravidla hry). Obdobně je možné posloupnost při procvičování abecedy v cizím jazyce.
- 3) **Procvičování abecedy - soutěž:** Písmena můžeme využít k vyskládání abecedy, jak jdou za sebou. Můžeme pracovat i ve dvojicích nebo skupinách. Skupiny mohou také soutěžit v rychlosti např. tak, že jeden hráč/jedna skupina skládá velká písmena a druhý hráč/skupina písmena malá. Mince s obrázky se nepoužijí. Můžeme hodnotit, kolik písmen hráč/družstvo správně vyskládá ve zvoleném časovém limitu (1 minuta), nebo hru ukončit jakmile je hotový první hráč (družstvo). Při hodnocení počítáme chyby – za každé chybějící písmeno v řadě nebo přehozená písmena si hráč počítá 1 trestný bod. Vítězí hráč / družstvo s menším počtem chyb (trestných bodů).
- 4) **Procvičování čtení a psaní:** Děti pracují samostatně nebo ve dvojicích. Žetony rozložíme po herní ploše písmeny nahoru. Učitel zadává, jaké slovo složit (jakékoliv slovo, konkrétní slovo, slovo ze 2 písmen, slovo ze 4 písmen, slovo ze dvou slabik,...):
 - a) Úkolem dětí je z písmen složit slovo podle zadání.
 - b) Úkolem dětí je z písmen složit a na papír zapsat co nejvíce slov podle zadání. Žáci přečtou, jaká slova složili. Kdo má ještě slovo, které zatím nikdo nepřečetl?

Písmena můžeme nechat dětem všechna nebo vybrat pouze velká/malá písmena. Jedna sada tak může posloužit pro 2 hráče/skupiny. Hru využijeme i při procvičování skládání slov v cizím jazyce.

- 5) **Psaní - procvičení slovní zásoby a sluchové percepce:**
 - a) Učitel /rodič určí jedno písmeno a děti mají za úkol napsat slova, která na dané písmeno začínají. Můžete také soutěžit, kdo dříve vymyslí 10 (nebo jiný počet) slov nebo kdo napíše co nejvíce slov.
 - b) Hra ve dvojicích. Hráči si vylosují každý jedno písmeno a následně napíší co nejvíce slov, které na danou hlásku začínají (můžeme pro tyto účely vybrat jen skupinu písmen (dát stranou písmena méně častá jako počáteční). Vítězí hráč s větším počtem správně napsaných slov.

- c) Variantu využijeme i pro procvičování v cizím jazyce. Začáteční písmeno se řídí pravopisem, ne fonetikou. Pro uznání slova je nutné je i pravopisně správně zapsat.
- 6) **Procvičení slovní zásoby a rozvoj kreativity:** Žáci pracují ve skupině. Vyberou náhodně 10 žetonů a následně z nich společně vytváří co nejvíce slov. Sestavená slova zapisuje vybraný zapisovatel. Za každé správně složené a zapsané slovo si skupina zaznamená 1 bod. Vítězí skupina s nejvyšším skóre.
Varianta s mincemi s obrázkem: Mince s piráty, papoušky a meči mohou sloužit jako „žolíky“ – mohou zastupovat jakékoliv písmeno. Nebo piráti zastupují jen souhlásky a papoušci jen samohlásky a mince s meči slouží jako háček nebo čárka nad písmenem.
- 7) **Pexeso:** Mince mohou také posloužit pro hru pexeso. Dvojice tvoří velké a malé písmeno. Pro hru vyřadíme přebytečné žetony mečů, papoušků a pirátů (necháme jen 2).
- 8) **Mezipředmětové vztahy:** Pirátskou abecedu můžete využít v libovolném předmětu na procvičení aktuálně probírané látky. Zadejte téma a žáci při hře říkají v rámci něj pojmy začínající na vylosované písmeno. Příklady témat: dopravní prostředky a značky, lesní rostliny a živočichové, města v ČR, evropské řeky, vyjmenovaná slova, geometrické pojmy, hudební nástroje, čeští básníci, historické osobnosti 18. století, baroko, chemické prvky...
Tato varianta hry je obtížná, pro mladší děti volte širší okruhy témat, ať se jim pojmy snáze vymyslí, nebo hru hrajte jako souboj skupin (děti pojmy vymyslí společně, v rámci skupiny).

Využití hry při učení sčítání, odčítání a vyvození násobilky

1. Návuk vidění počtu prvků do pěti

Použijte: 5 mincí a proužek tvrdého papíru

- a) Dítě říká, kolik mincí chce vidět: „Chci vidět 3 mince. Chci vidět 1 minci ...“. Druhé dítě nebo rodič skládá mince podle diktátu. Pak se děti nebo rodič a dítě vymění.
- b) Děti na povel zakrývají zadaný počet mincí a odpovídají: „Polož 5 mincí. Zakryj 2 mince. Kolik mincí vidíš? Kolik mincí je zakrytých pod proužkem?“

2. Návuk vidění počtu prvků do deseti

Provedení je analogické s návukem vidění počtu věcí do 5. Za pěti mincemi naučte děti dělat mezeru, aby mohli vidět počet mincí bez přepočítávání po jedné.

Příklad: Chci vidět 8 mincí. Kolik mincí chybí do deseti? Děti se v zadávání střídají.

3. Vyvození počítání do 20 s přechodem přes desítku

Příklad $9 + 3 = 12$ nechte děti vymodelovat takto. Za desítkou mincí dělejte opět mezeru nebo pokračujte na dalším řádku.

Dítě při pohledu na 9 mincí vidí, že do desítky chybí jedna mince. Snadno rozloží číslo 3 na 1 a 2 a příklad spočítá.

4. Slovní úlohy s mincemi

Děti vymýšlejí slovní úlohy o mincích. Podle děje úlohy pokládají mince před sebe a odpovídají na vytvořenou otázku.

Např.: Dvě mince jsem dostal od tatínka a tři od maminky. Kolik mám mincí?

(Obrázek 5 mincí)

Nechte děti vymýšlet obdobné slovní úlohy na sčítání i odčítání: Měl jsem 6 mincí. Utratil jsem 1 minci. Kolik mi zbylo mincí?

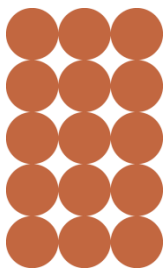
Později děti ke slovním úlohám přiřazují matematické příklady, které mohou říkat nebo také zapisovat na proužek papíru.

5. První obchodování

Hraní si na obchod děti moc baví. Vytvořte obchod s hračkami. Každou hračku opatřete cenovkou 2,- 3,- 5,- 8,- ... Kč. Dětem dejte daný počet mincí např. 10. Nejdříve nechte děti dělat obchodníky a sami nakupujte. Následně nechte děti sami nakupovat a počítat, co si mohou a co si již nemohou dovolit koupit. Mluvte o tom, co a za kolik mincí nakupujete.

Pro starší děti doporučujeme na obchodování pořídit pomůcku papírové mince a bankovky a obchodovat v korunách s konkrétními mincemi a bankovkami. Didaktické hry na obchod jsou skvělé pro nácvik počítání, ale i pro rozvoj finanční gramotnosti.

6. Vyvození násobilky - zobrazení opakovaného sčítání

Vymodelujte slovní úlohu: Na stole je vyskládáno 5 řad mincí. V každé řadě jsou 3 mince. Kolik mincí je na stole. Děti vyskládají mince po třech do 5 řad pod sebou. Nechte je nejdříve spočítat mince sčítáním: $3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 15$

Pak si vezmu proužek papíru a položím ho pod první řadu mincí a řeknou, co vidí – jedenkrát tři mince. Proužek postupně posunují dolů a říkají, kolik trojic mincí vidí: Vidím jednou 3 mince. Vidím dvakrát 3 mince. To je celkem 6 mincí. Vidím třikrát 3 mince. To je 9 mincí, ... Děti tak sami objevují násobilku. Vyzvěte děti, aby samy vymyslely další obdobnou slovní úlohu na násobení.

